



# Prosjekt Friske føtter: - Forvaltning og fotbading fremover

Forfatter

Synnøve Vatn, Prosjekt Friske føtter

Sammendrag

Prosjekt Friske føtter er i disse dager opptatt med å undersøke sau i båndlagte flokker, slik at de som trenger dispensasjon til beiteslipp nå i sommer kan få det. Et annet prioritert område er å utarbeide nye retningslinjer for håndtering av sjukdommen når vi når går mot å fokusere mer på alvorlige former av fotrâte og mindre på milde former som gir lite problemer.

Publisert

2009

Referanse

Sau og Geit nr. 3/2009

Utskriftsdato

24.10.2021 [www.fag.nsg.no](http://www.fag.nsg.no)

*Prosjekt Friske føtter:*

# - Forvaltning og fotbading fremover

*Prosjekt Friske føtter er i disse dager opptatt med å undersøke sau i båndlagte flokker, slik at de som trenger dispensasjon til beiteslipp nå i sommer kan få det. Et annet prioritert område er å utarbeide nye retningslinjer for håndtering av sjukdommen når vi når går mot å fokusere mer på alvorlige former av fotrâte og mindre på milde former som gir lite problemer.*

Antall nye flokker med påvist fotrâtesmitte har heldigvis ikke økt mye den siste tiden. Det har nettopp blitt avholdt kurs for klauvinspektører og Mattilsynet for å kunne gjennomføre en mest mulig praktisk og god undersøkelse av besetninger før slipp i utmark. Undersøkelser i båndlagte besetninger hittil i vår viser stort sett friske, fine klauver. Det er svært positivt for besetningseier som dermed kan sende flokken til fjells og ikke minst for dyrevelferden til norske sauer. Den kunnskapen vi får nå på

grunnlag av undersøkelsen i båndlagte flokker vil være et viktig grunnlag for videre valg av strategi og tiltak fremover.

## **Ny forvaltningen av fotrâte**

Bakterien som forårsaker fotrâte finnes i mange varianter og noen har egenskaper som evner å gi alvorlig sykdom, mens andre mangler disse egenskapene og gir mildere symptomer. Ut fra den kunnskapen vi i dag har om fotrâte og fotrâtesmitte i Norge er det bestemt at besetninger som ikke har noen eller kun milde sjukdomstegn, ikke lenger skal båndlegges, fordi dette tyder på at de har lite aggressive varianter av bakterien. I mangel av gode og praktiske laboriemetoder vil vi måtte bruke sjukdomstegn (klauvforandringer) i flokken som den viktigste indikasjonen på hvilke varianter av bakterien som finnes i en flokk.

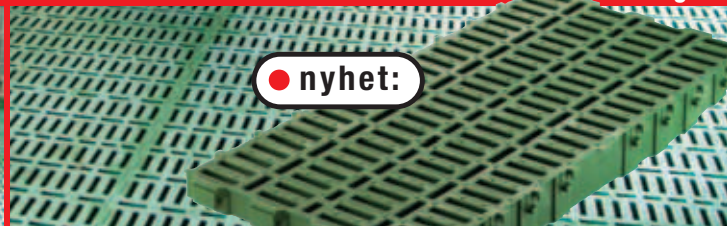
Dette innebærer også at en del flokker som er båndlagt på grunnlag av bakteriefunn, eller kun svært milde sjukdomstegn, etter hvert vil kunne få opphevet båndleggingen. Detaljerte kriterier for oppheving av båndlegging er vi i ferd med å utarbeide nå, slik at besetninger som i dag er båndlagt, men som ikke har hatt sjukdom i flokken kan få opphevet restriksjonene i god tid innen parringa til høsten. Resultatene fra vårens sning vil være et viktig grunnlag for å dokumentere flokkens fotrâtestatus. Besetninger med sjukdom, dvs. tydelige symptomer, vil fortsatt være båndlagt og tilbys oppfølging i regi av prosjekt Friske føtter.

Det blir nå enda viktigere enn noen gang å fange opp flokker med mer alvorlige fotrâtesymptomer slik at smitte ikke spres videre fra disse, men at den kan bekjempes. Alvorlig fotrâte skal ikke få spre seg videre i norsk sauehold.



*Friske sauer på friske føtter er fortsatt standarden for norsk sauehold. (Foto: Frida Meyer)*

- erfaring - kunnskap - fleksibilitet - kvalitet - utvalg -



nyhet:

© NRF49-RUDI®

# -plastrister for sau

- høy dyrekomfort, der sunnhet og miljø er satt i fokus
- lang holdbarhet og god gjødselgjennomgang
- sklisikret med knaster i overflaten
- rask montering og enkel å tilpasse

Våre fagkonsulenter skreddersyr løsninger tilpasset ditt behov! -ta kontakt for prosjektering og tilbud;



**FJØSSYSTEMER**

FOR MER INFO, SE VÅR WEB: [fjossystemer.no](http://fjossystemer.no)

Øst  
2634 Fåvang  
Tlf: 61 28 35 00  
[ost@fjossystemer.no](mailto:ost@fjossystemer.no)

Sør  
3174 Revetal  
Tlf: 33 30 69 61  
[sor@fjossystemer.no](mailto:sor@fjossystemer.no)

Vest  
4365 Nærbø  
Tlf: 51 43 39 60  
[vest@fjossystemer.no](mailto:vest@fjossystemer.no)

Nordvest  
6770 Nordfjordeid  
Tlf: 57 86 25 05  
[nordvest@fjossystemer.no](mailto:nordvest@fjossystemer.no)

Midt  
7473 Trondheim  
Tlf: 72 89 41 00  
[midt@fjossystemer.no](mailto:midt@fjossystemer.no)

BYGG  
2634 Fåvang  
Tlf: 61 28 35 30  
[bygg@fjossystemer.no](mailto:bygg@fjossystemer.no)

## Kompensasjon og sanering

Det har hele tiden vært intensjonen at besetninger som har påbegynt sanering eller skal sanere for fotråte skal få en kompensasjon for påløpte utgifter. Resultatene av jordbruksforhandlingene er viktige i forhold til hvor mye midler som står til disposisjon for 2009 og 2010, men vil være klart når dette leses.

Uttrykket sanering betyr et mål om å fjerne smittestoffet som gir årsak til sykdom. Metoden vil variere mellom forskjellige sykdommer. Når det gjelder fotråte innebærer sanering å skille ut dyr som antas å være kroniske smittebærere, gjennomføre tiltak i form av smittebeskyttelse, fotbad og evt. annen behandling av sauene, tørrest mulig miljø for sauefjøtene og minst 3 veterinærkontroller av klauvene, samt en oppfølgingsperiode for å sikre at det ikke oppstår nye sjukdomstegn. Det er svært viktig at flokker som ut fra en klinisk vurdering antas å være smittet med aggressive varianter av bakterien gjennomgår et saneringsopplegg slik at smitten ikke spres til andre.

## Unngå fotbading i sommer

Med fare for å skape forvirring - vi ønsker *minst mulig fotbading av sauefjøtene i sommer*. Unntaket er at det skal fotbades i båndlagte flokker i forbindelse med fjellsending. Grunnen til at vi ikke ønsker utstrakt fotbading av flokker på hjemmebeite i sommer er at det er svært viktig å finne de flokkene som har alvorlige sjukdomstegn, slik at disse kan gjennomgå en sanering for å hindre stadige sjukdomsutbrudd i flokken og hindre ytterligere spredning av sykdom.

De besetningene som har milde varianter av bakterien skal leve med disse bakteriene fremover, og da skal det ikke være behov for å fotbade i løpet av en normal, norsk beitesommer.

Det betyr imidlertid at det er svært viktig å følge med flokken i sommer og oppdage eventuelle sjukdomsutbrudd tidlig. Har man hissige bakterievarianter i flokken må tiltak settes i verk gjennom sommeren både av hensyn til dyra og slik at det er mulig å

påbegynne en sanering til høsten. Det er imidlertid viktig at vi vet om disse flokkene og det er ønskelig å prøve å dyrke bakterier fra dyr i disse besetningene. Det er for å kunne etablere metoder for å skille mellom varianter av bakteriene. Ta derfor kontakt med ditt lokale Mattilsyn, eventuelt lokal veterinær, for å få tatt prøver før tiltak som fotbading settes i verk.

## Spennende sommer

Sjukdomsutbruddene som oppstod i enkelte flokker i fjor sommer var svært alvorlige, og i disse besetningene er det satt i verk tiltak. Det blir svært spennende å se hva som skjer i sommer, da det vil gi informasjon om hvor utbredt de hissige variantene av fotråtebakterien er. Målet og håpet er at norske sauer skal ha friske føtter både i sommer og i kommende år og at man kan sende sauene til fjells uten fare for smitte med blåtunge, fotråte eller andre ulumskheter.

Synnøve Vatn  
Prosjekt Friske føtter